

Verksamhetsberättelse och bokslut
för Föreningen
Fair Trade Center 2007

Verksamhetsberättelse för föreningen Fair Trade Center 2007

Fair Trade Center är en partipolitiskt obunden ideell förening vars övergripande mål är att främja rättvis handel med utvecklingsländer och därmed ge alla länder möjlighet att uppnå en hållbar utveckling. Fair Trade Center har i elva år arbetat för att tydliggöra sambanden mellan enskilda individers konsumtion i Sverige och företags påverkan på sociala förhållanden och miljö i utvecklingsländer. Fair Trade Center vill möjliggöra för fler människor att konsumera medvetet. Vi arbetar genom granskning av företag, konsumentupplysning och dialog med företag. Vårt mål är att föra fram konstruktiva lösningar på problem inom tillverkningen i utvecklingsländer.

Fair Trade Centers arbete med att informera konsumenter och skapa konsumenttryck, samt vår direkta dialog med företag och myndigheter, har bidragit till debatten och insikten om företags ansvar. Vårt arbete har också i flera fall, som exemplifieras i denna verksamhetsberättelse, lett till konkreta förbättringar för arbetare i exportindustrin i andra delar av världen.

Under 2007 har vi bland annat...

... **granskat** och inlett en dialog med de åtta viktigaste aktörerna i snittblomsbranschen. Detta har bland annat lett till att blomfackhandeln har börjat undersöka möjligheten för att även ta in Rättvisemärkt blommor i sitt sortiment och till att de båda konsumentmärkningarna FFP och Rättvisemärkt har lovat att införa en ursprungsmärkning på blommor.

... **tryckt** och spritt 200 000 påverkanskort för att öka handeln med schyst producerade blommor från låglöneländer.

... **undersökt** arbetsförhållanden vid produktionen av tonfisk och publicerat en granskning av de största svenska importörerna. Granskningen har lett till att företag som undersöktes nu håller på att utarbeta en policy för mänskliga rättigheter och till förbättringar i de undersökta fabriker.

... **fortsatt** och avslutat kampanjen "Mina Skattepengar", en kampanj för att offentliga inköp ska göras etiskt och hållbart. Vårt arbete inom kampanjen har bland annat bidragit till att Sveriges tre största landsting har infört etiska krav på sina leverantörer.

... **lanserat** dokumentärfilmen "Vita Rockar – till vilket pris", om svenska landstings upphandling i Indien och Pakistan tillsammans med Rena Kläder och SwedWatch. Filmen har under året visats i TV4 och på offentliga visningar på bland annat ABF-huset och flera forum. Filmen och rapporten som släpptes samtidigt har bidragit till att flera landsting och kommuner har infört etiska inköpskrav och flera av de företag som granskades har skärpt sitt etiska inköpsarbete.

... **arrangerat** ett internationellt seminarium om etisk offentlig upphandling i Stockholm med en inbjuden gäst från Syd och många deltagare från Europa. På seminariet diskuterade jurister, upphandlare, politiker, fackföreningar och enskilda organisationer etiska krav i offentlig upphandling.

... **granskat** arbetsvillkor och miljöpåverkan inom elektroniksektorn i samarbete med sju andra organisationer i den europeiska kampanjen makeITfair. I november och december släppte kampanjen tre rapporter om de metaller som används i hemelektronik samt två konsumentguider riktade till unga.

... **fortsatt** att driva ett folkrörelseperspektiv och argumenterat för tydliga referenser till internationell lag och leverantörsansvar i arbetet med att ta fram en ny standard för socialt ansvar, ISO 26000.

... **fört dialog** med cirka 25 företag och bidragit med våra rekommendationer och erfarenheter för att öka deras möjligheter att genomföra en verksamhet med respekt för mänskliga rättigheter.

Innehållsförteckning

Sammanfattning

1. Etiska krav i handeln – en möjlighet
2. Sociala krav i offentlig upphandling
3. MakeITfair – kampanj för schyst tillverkad elektronik
4. Övrigt
5. Spridning
6. Organisation
7. Ekonomi

Revisorspåteckning

- Bilaga 1. Åren i korthet
- Bilaga 2. Medial uppmärksamhet
- Bilaga 3. Föreläsningar

1. Etiska krav i handeln - en möjlighet

Projektet "Etiska krav i handeln - en möjlighet" som startade under 2003 har två övergripande mål:

- Förenkla för konsumenter att efterfråga etiska produkter och ställa krav på företag genom konsumentverktyget, Etikbarometern.
- Genom påverkansarbete få företag att förbättra de sociala förhållandena i produktionen.

Etikbarometern

Etikbarometern är en konsumenttjänst på internet som riktar sig till konsumenter och företag med information om vad företagen gör och vad de borde göra för en rättvisare handel.

Etikbarometern täcker i dag 104 företag och affärskedjor¹ i 11 branscher och är Sveriges största databas för etikgranskning av företag. Vi har under året fört dialog med 25 företag (snittblommor 8, tonfisk 9, kläder 3, leverantörer till offentlig upphandling 5).²

Två nya branscher har tillkommit på Etikbarometern under 2007: snittblommor och tonfisk.

Snittblommor

Fair Trade Center gjorde 1998 en studie av importen av snittblommor från utvecklingsländer till Sverige. 2007 uppdaterade och utökade vi denna studie och granskade de åtta viktigaste aktörerna i blombranschen. Jämförelsen publicerades i Etikbarometern och i en rapport som offentliggjordes i samband med Mors dag i maj 2007. Slutsatserna av granskningen spreds dels genom vårt nyhetsbrev dels genom media. TV4 Nyheterna hade ett tv-inslag om rapporten, SR Ekot sände nyheten och den publicerades i Göteborgs Posten.

---

¹Räknar man enbart företag finns 82 stycken på Etikbarometern, men flera av dessa driver olika affärskedjor. Till exempel driver det för konsumenterna okända Top Toy Sveriges två största leksakskedjor, BR Leksaker och Toys r us.

²Till dessa räknar vi brevkorrespondens (det vill säga där vi har haft flera utbyten av brev eller mejl), telefonsamtal där konkreta frågor kring företagets ansvar tagits upp och möten med företagen där frågorna diskuterats.

Efter rapportsläppet fortsatte och fördjupade Fair Trade Center dialogen med branschen. I november arrangerade vi ett rundabordssamtal med de största aktörerna i blombranschen och representanter för de två befintliga konsumentmärkningar som finns för blommor, Rättvisemärkt och FFP. Det övergripande målet för mötet var att underlätta för konsumenter som vill kunna köpa blommor från Syd som är odlade på ett schyst sätt. Vi ville därför följa upp de olika företagens arbete med att utveckla de etiska och sociala krav som de ställer vid inköp av blommor och deras kommunikation gentemot konsumenterna. Dessutom ville vi ställa ytterligare krav på tillgänglighet och konsumentinformation på de två befintliga märkningarna.

Rapporten och dialogen har bland annat lett till att APH-blommor, som importerar snittblommor från låglöneländer, publicerade en policy för etik och miljö på sin hemsida, att blomfackhandeln har börjat undersöka möjligheterna för att ta in Rättvisemärkt blommor i sitt sortiment och till att FFP och Rättvisemärkt har lovat att införa en ursprungsmärkning på blommor. FFP har också lovat att utveckla information om märkningen i butikerna. Initiativet till rundabordssamtalet mottogs mycket väl av samtliga deltagarna som har uttryckt att de gärna vill fortsätta dialogen med Fair Trade Center.

För att öka medvetenheten bland konsumenter och för att öka trycket på importörer och producenter tryckte Fair Trade Center 200 000 påverkansvykort. Merparten av korten spreds genom Coops kundtidning "Mersmak". Övriga sprids genom våra utskick och föreläsningar samt genom andra enskilda organisationer.

Tonfisk

Fair Trade Center undersökte 2007 arbetsförhållanden vid produktionen av tonfisk i Thailand och publicerade en granskning av de största svenska importörernas arbete med socialt ansvar. Granskningen bestod av egna intervjuer med arbetare på tonfiskfabriker som genomförts i samarbete med en lokal organisation i Thailand, intervjuer med samtliga tonfiskimportörer i Sverige och tidigare granskningar gjorda av bland andra FN:s arbetsorganisation ILO. Undersökningen resulterade i en rapport och en jämförelse mellan företagen som publicerades i Etikbarometern.

Vår rapport avslöjade att fyra av de sju granskade företagen saknade en policy för mänskliga rättigheter i produktionen. Efter granskningen håller de på att utveckla sådana. Ica och Abba har båda rest till Thailand och samtalat med såväl vår lokala samarbetsorganisation som fabriksägarna. Att de direkt fört dialog med den lokala organisationen ser vi som ett stort framsteg. Även Axfood har besökt fabriker i Thailand men var dock aldrig i kontakt med vår burmesiska samarbetsorganisation. Fair Trade Center har även fört ingående samtal med Coop som säger att man kommer besöka såväl fabriker som de burmesiska samarbetsorganisationerna under början av 2008.

Vår samarbetsorganisation i Thailand ordnade ett seminarium tillsammans med arbetare i tonfiskfabriker för att försöka komma fram till vilka krav de har mot sin arbetsgivare. Kraven har framförts i rapporten och även direkt till företagen vid Fair Trade Centers dialog.

Rapporten publicerades i samarbete med Råd & Rön. Den fick stort genomslag i media och var bland annat första nyheten på Svt:s Rapport och refererades i en rad tidningar så som Svd, Dagens Industri och DN. Även TT skickade ut ett meddelande som publicerades i flera lokala tidningar. Uppskattningsvis nåddes 1,37 miljoner läsare genom dagspress och Råd och Rön. Vi nådde även läsare i andra nordiska länder genom publicering i danska Taenk och finska Kuluttaja.

2. Sociala krav i offentlig upphandling

Fair Trade Center fortsatte under 2007 att arbeta för att våra skattepengar ska användas etiskt. 2006 startade vi tillsammans med Rättvisemärkt, SKTF och Rena Kläder kampanjen "Mina skattepengar". Målet för kampanjen är att säkerställa att skattepengar går till verksamheter som främjar mänskliga och fackliga rättigheter. Kampanjen fortsatte under större delen av 2007 och avslutades den 25 oktober.

I mars lanserade Fair Trade Center dokumentärfilmen "Vita Rockar – till vilket pris", om svenska landstings upphandling i Indien och Pakistan, tillsammans med Rena Kläder och SwedWatch. Filmen, och den rapport som kom samtidigt, avslöjade att saxar, pincetter, och peanger liksom patientkläder och handdukar till svenska landsting tillverkas under orimliga arbetsvillkor och med miljöförstöring till följd. Filmen visar hur svenska skattepengar går till produktion som kränker mänskliga rättigheter. Filmen har under året visats i TV4 och på offentliga visningar på bland annat på ABF-huset, Rättvis handelsforum i Norrköping och på Kommunals internationella kongress. Vi har under 2007 sålt 99 exemplar av filmen främst till skolor, föreningar, sjukhus och fackförbud som visar den under utbildningar och möten.

Vi har under 2007 fortsatt det arbete med att utbilda och vägleda tjänstemän, politiker och aktivister om etiska krav i offentlig upphandling som inleddes 2006. Vi har bland annat arrangerat en utbildning för inköpsansvariga på Skånetvätt i Kristianstad och bjudit in upphandlingschefer, politiker, fackligt aktiva och organisationer från hela Europa till ett seminarium om de juridiska ramarna för att ställa etiska krav i offentlig upphandling inom EU. Till seminariet hade vi även bjudit en gäst från vår pakistanska samarbetsorganisation BRIC.

Fair Trade Center har också deltagit i en paneldiskussion med bland annat Daniel Liljeberg, politisk sakkunnig på finansdepartementet och Lennart Blank, miljöstrateg på Westma, Västra Götalandsregionens inköps- och logistikorganisation samt träffat kommun och finansmarknadsministern Mats Odell för att diskutera frågan.

Vårt arbete har fått positiva resultat. Sveriges största landsting, Skåne län, Västra Götalands region och Stockholms län har antagit etiska riktlinjer för sin upphandling. Flera mindre landsting och kommuner har också infört etiska koder och riktlinjer. Dessutom har flera av de företag som Fair Trade Center granskat inom delprojekt 3 skärpt sitt etiska inköpsarbete. Både Sunnex Tillquists leverantör av enkla kirurgiska instrument och Martinson Konfektions leverantör av patientkläder har börjat genomföra förbättringar. Flera riksdags- och fullmäktigeledamöter har också motionerat om etiska krav i offentlig upphandling.

Vårt kampanjarbete om etiska krav i offentlig upphandling har under 2007 fått stort genomslag i media. Vi har medverkat i cirka 818 500 nyhetsartiklar om offentlig upphandling i dagspressen och också nått ut genom lokal tv, webbpubliceringar och genom våra och andras hemsidor.

3. MakeITfair – Kampanj för schyst tillverkad elektronik

Under 2007 har Fair Trade Center börjat arbeta för bättre arbetsvillkor och mindre negativ miljöpåverkan inom elektroniksektorn i samarbete med sju andra europeiska organisationer inom den europeiska kampanjen makeITfair.

I maj deltog Fair Trade Center vid ett rundabordssamtal för medlemmarna i nätverket GoodElectronics. I detta nätverk ingår organisationer och fackföreningar från producentländerna vars krav och behov ligger till grund för makeITfairs arbete.

Kampanjen makeITfair kommer att pågå i tre år och bekostas av EU-bidrag. Den tar upp hela den komplicerade produktionskedjan för bärbar elektronik – från metallerna i de olika komponenterna, över produktionen och fram till återförsäljare och återvinning. Kampanjen omfattar tillverkare av bärbar elektronik som mobiler, laptops och mp3-spelare och riktar sig till yngre konsumenter (15-35 år).

I november och december släppte kampanjen tre rapporter om de metaller som används i hemelektronik samt två konsumentguider riktade till unga. Rapporterna visade att den globala elektronikindustrin använder en stor del av världens värdefulla och sällsynta metaller och kunde visa direkta länkar mellan produkter som MP3-spelare, laptops, mobiltelefoner och digitalkameror och gruvdrift i exempelvis Zambia och Kongo-Kinshasa. Arbetsförhållanden på gruvföretagen i Zambia och Katanga i Kongo-Kinshasa är undermåliga, barnarbete är vanligt förekommande och miljöförstörelsen utbredd. Samtidigt med rapporterna lanserades två konsumentguider som har översatts till svenska. Vi har tryckt totalt 5 000 exemplar av guiderna varav 4 500 ex hade delats ut till unga konsumenter före årets slut. Guiderna kan även laddas ner och skrivas ut från vår hemsida.

Fair Trade Center har gjort och skrivit två av de intervjuer som är med i guiden: en med en thailändsk arbetare och en med en svensk konsument.

FTC arrangerade den 21 november tillsammans med SwedWatch ett möte med svenska ungdoms- och konsumentorganisationer för att informera och försöka aktivera dem i kampanjen. På mötet deltog Rättviseakademien, RKUF, Sveriges Konsumenter, Naturskyddsföreningen, Action Aid, Svenska kyrkans unga. Efter detta möte har Fair Trade Center även träffat Svenska Amnestys informatörer. Intresset har varit bra och de andra organisationerna har hjälpt till att sprida konsumentguiderna och är med i planeringen av den fortsatta kampanjen.

FTC har skapat en grupp på Facebook som hela den europeiska kampanjen använder. Vi använder gruppen bland annat för att sprida information om vad kampanjens medlemmar gör och vad som händer i elektronikbranschen.

En del av kampanjen är att skicka påverkansmail till företagen med krav på att de tar ansvar för hela sin produktionskedja. Dessa mail skickas från kampanjens gemensamma hemsida www.makeitfair.org.

Dialogen med elektronikföretagen inleddes under researchen och då var företagets inställning att metallerna i deras produkter inte var deras ansvar. Efter lanseringen av rapporterna och kampanjen har detta ändrats, och de största elektronikföretagen har själva inlett ett arbete med att spåra var metallerna i deras produkter kommer ifrån. Ett rundabordssamtal med de företag som granskats i rapporterna är planerat till januari 2008, liksom ett möte i Sverige med Sony Ericson

Det mediala genomslaget har varit bra, bland andra Rapport, Aktuellt, Lilla Aktuellt, TT, Kyrkans tidning, PC för alla, Miljöaktuellt och Råd och Rön rapporterade om kampanjens första rapport. Totalt har vi nått 1,2 miljoner dagstidningläsare (TS-upplagesiffror) samt ytterligare ett antal genom webbpublicering och vår och andras hemsidor.

4. Övrigt

SwedWatch

Fair Trade Center har fortsatt att vara en aktiv medlem i SwedWatch där Ulrika Gunnarsson företrätt föreningen i styrelsen. Fair Trade Center och SwedWatch har samarbetat kring en rapport och en film om offentlig upphandling. Rapporten och filmen släpptes i mars 2007. Filmen visades på svensk TV och fick stor uppmärksamhet. Fair Trade Center ansvarade även för utbildningen av nyckelpersoner hos svenska landsting och kommuner. Fair Trade Center formulerade krav på företagen, gjorde en del av pressarbetet och använde materialet i egna aktiviteter. Fair Trade Center har även samarbetat med SwedWatch inom ramen för den ovannämnda kampanjen "MakelTfair". SwedWatch har ansvarat för researchen och Fair Trade Center för spridningen av informationen.

Rena Kläder

Fair Trade Center sitter med i Rena Kläders arbetsgrupp och är aktiva i planeringen av nätverkets verksamhet. Under 2007 har Fair Trade Center spridit information om Rena Kläder och aktivt arbetat med ett av Rena Kläders projekt, kampanjen "Mina skattepengar". Vid ett flertal tillfällen har Fair Trade Center deltagit i föreläsningar för och tillsammans med de andra organisationerna bakom Rena Kläder. Fair Trade Center har även föreläst om de olika kontrollinitiativen inom klädindustrin vid ett av Rena Kläder anordnat rundabordssamtal med flera svenska klädföretag. Fair Trade Center har även varit med och hjälpt anordna möten mellan svenska klädföretag som Filippa K, We Sc, Monki och det holländska verifieringsinitiativ inom klädindustrin Fair Wear Foundation.

Det internationella nätverket Clean Clothes Campaign (CCC), där Rena Kläder är den svenska delen, arbetar i flera länder med att granska företags etikarbete. Fair Trade Center deltog i CCCs europeiskt möte i Stockholm som tog upp samordningen av en företagsdatabas samt förberedelser inför kampanjen "Play Fair 2008" som genomförs i anslutning till de olympiska spelen i Peking 2008.

ISO

Fair Trade Center har deltagit i den nationella delen av det internationella arbetet med att ta fram en ny standard för socialt ansvar, ISO 26000. Arbetet handlar om att ta fram en global standard för hur organisationer av alla slag kan jobba med sitt sociala ansvar och sker inom ramen för den svenska arbetsgruppen.

Under 2007 har Fair Trade Center tillsammans med Ecpat fortsatt att driva de följande punkterna; att företag och organisationer alltid är underställda lokal och internationell lag, att företag inte bara är ansvariga för den egna verksamheten utan också den verksamhet de har möjlighet att påverka och att de ska vara öppna med hur väl de lever upp till sina åtaganden.

Stockholms Internationella Handelsskola

Fair Trade Center har i Stockholms Internationella Handelsskolas styrelse representerats av Christina Lindberg. Fair Trade Center höll i två utbildningar för inköpsstudenterna om etisk och social handel.

Schyst resande

Under hösten 2007 inledde Fair Trade Center ett samarbete med en rad organisationer inom kampanjen Schyst Resande. Schyst resande är en kampanj som lyfter de sociala och ekonomiska baksidorna av resandet i världen. De organisationer som Fair Trade Center samarbetar med i den här kampanjen är följande: ECPAT Sverige, IOGT-NTO rörelsen,

SwedWatch, Svenska Kyrkan, Unionen, Hotell och Restaurang Facket samt LO-TCO Biståndsnämnd.

Good electronics och MakeITfair:

Fair Trade Center är medlem i det globala nätverket GoodElectronics och i det europeiska samarbetsprojektet MakeITFair. Under 2007 deltog en representant från Fair Trade Center vid ett rundabordssamtal för Good Electronics medlemmar i Bangkok, Thailand. Där träffade vi företrädare från 35 organisationer.

Inom MakeITfair projekt som nämns ovan samarbetar Fair Trade Center med åtta europeiska organisationer, Somo och Irene (NL), SwedWatch, Svenska Kyrkan, FinnWatch, GermanWatch och Verbraucher Initiative (Tyskland), Karat (Central och östeuropa) samt andra utomeuropeiska organisationer, ACIDH (DR Kongo), Cividep (Indien) och Sacom (China).

Övriga samarbeten:

Under 2007 samarbetade Fair Trade Center med ett flertal organisationer, bland annat genom att anordna gemensamma föreläsningar och mediautspel och bidra med information till andras material. Främst har samarbetet varit med, SwedWatch (Snf, Lutherhjälpen, Miljöförbundet Jordens Vänner och UBV), Rena Kläder (LO-TCO Biståndsnämnd, Industrifacket, Handelsanställdas förbund, Röda Korsets ungdomsförbund, SKTF, Svenska Kyrkans Unga, Rättviseakademien, Förbundet Vi Unga och Emmaus Stockholm), Clean Clothes Campaign (internationellt nätverk).

Schysst jul:

I samverkan med Forum Syd, Attac, UBV, Rena Kläder och Röda Korset Folkhögskola arrangerades Julmarknaden Schysst jul i ABF-huset den 8 och 9 december. Dagen bjöd på julmusik, marknad, modevisning, föredrag och filmvisning. Fair Trade Center visade filmen "Tomtens verkstad" samt "Vita rockar, till vilket pris" och höll ett föredrag om elektronik. Arrangemanget var mycket välbesökt.

5. Spridning

Under 2007 nämndes Fair Trade Center i minst 66 tidningsartiklar, två TV-inslag och tre radioinslag. Fair Trade Center har under året föreläst för cirka 1 150 personer. Våra projekt har också spritts genom vår hemsida och genom våra samarbetsorganisationers hemsidor och nyhetsbrev, bland dem SwedWatch, Rättviseakademien, Naturskyddsföreningen, Svenska kyrkan, Sveriges konsumenter, Rena kläder, European Coalition for Corporate Justice, ECCJ, makeITfair och GoodElectronics.

Under 2007 har Fair Trade Center också fortsatt det politiska lobbyarbetet för att lyfta våra frågor. Vi har bland annat träffat kommun och finansmarknadsministern Mats Odell (2007-12-18), debatterat med hans sakkunnige inom offentlig upphandling, Daniel Liljeberg samt Lennart Blank, miljöstrateg på Westma, Västra Götalandsregionens inköps- och logistikorganisation.

Vi har under året sålt 99 exemplar av dvd:n "Vita rockar – till vilket pris?", merparten till fackföreningar, sjukhus, studieförbund och skolor som visar och diskuterar filmen i grupper.

Föreningens genomslag i media har minskat något under 2007 jämfört med 2006. En förklaring är att vårt arbete med ECCJ är mer av ett lobbyarbete och ger mindre genomslag i media än tidigare projekt. En annan orsak är att snittblommor utgör en mindre konsumentvara i volym jämfört med kläder och skor och drar därför även mindre uppmärksamhet än dessa produkter. Antalet träffar på vår hemsida har däremot ökat.

	2003	2004	2005	2006	2007
Tidningsartiklar:	12	70	53	99	66
TV-inslag:	3	10	7	6	2
Radio-inslag:	3	5	6	14	3
Deltagare föreläsningar:	970	1500	3400	1650	1 150
Träffar hemsidan:	ingen statistik	10 798	79 461 ³	117 386 ⁴	142 134
Etikbarometern	i.u ⁵	i.u	i.u	i.u	4781

Medial uppmärksamhet

Under året har Fair Trade Center fått stor medial uppmärksamhet vid släpp av föreningens rapporter.

För Snittblomsrapportens del, som släpptes i maj inför Mors Dag, hade TV4 Nyheterna ett tv-inslag om rapporten och även SR Ekot sände nyheten. Göteborgs Posten publicerade nyheten och bara genom det nådde vi 246 000 läsare.

Tonfiskundersökningen som gavs ut i september publicerades samtidigt i en artikel i Råd & Rön (26/9). Rapporten fick stort genomslag i media och var bland annat första nyheten på Svt:s Rapport som enligt SVT:s publikanalysenhet sågs av 1 120 000 tittare. Rapporten refererades också i en rad tidningar så som Sydsvenskan, Dagens Industri och DN. Även TT skickade ut ett meddelande som publicerades i fler lokala tidningar. Vi nådde 1,37 miljoner läsare genom dagspress och Råd och Rön samt även läsare i andra nordiska länder genom publicering i danska Taenk och finska Kuluttaja.

Projektet om offentlig upphandling blev omskrivet i dagstidningar men även i facktidningar som Dagens Medicin, Anbudsjournalen. Vi nådde cirka 1,48 miljoner läsare genom artiklar i dagspressen (baserat på TS-upplagesiffror), samt ytterligare ett antal genom SvT Tvärsnytt, TV4 Jönköping och publiceringar i webbtidningar och på andra hemsidor.

Elektronikprojektet refererades både i dags-och-kvällspress, facktidningar samt i Råd & Rön. Enbart genom Göteborgs Posten, Svenska Dagbladet och Aftonbladet kunde vi nå cirka 830 000 läsare.

Nyhetsbrev

Fair Trade Centers nyhetsbrev hade strax under 2 400 prenumeranter vid slutet av året och utkom fyra gånger under 2007. Nyheterna läggs även upp på hemsidan och i nyhetsarkivet. Vi skickade ut 6 pressmeddelande under året.

6. Organisation

Under året har Henrik Lindholm, Minna Janusson, Annika Torstensson och Eléonore Elfström Fauré varit anställda på kansliet, med varierande tjänstgöringsgrad. Minna Janusson har varit föräldraledig på deltid från augusti till december 2007.

Styrelsen har sammanträtt fem gånger under 2007. På årsmötet valdes nya styrelsemedlemmar i Styrelsen. Bo Sundqvist slutade som ordförande och ersattes av Agneta Gunnarsson. Jens Reutercrona valdes även in. Styrelsen har därför från och med

³ Inklusive uppskattad uppgift för november och december

⁴ Inklusive uppskattad uppgift för januari

⁵ i.u: ingen uppgift

april bestått av Agneta Gunnarsson, Jens Reuter-crona, Kristina Bjurling, Liv Fjellander, Göran Eklöf, Hanna Igelström och Ulrika Gunnarsson.

Under år 2007 hade föreningen Fair Trade Center 32 betalande medlemmar.

7. Ekonomi

Styrelsen för Fair Trade Center får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2007.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel:

balanserad vinst	392 710
årets vinst	59 992
	452 702
disponeras så att	
i ny räkning överföres	452 702

Föreningens resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med tilläggsupplysningar.

Resultaträkning

		2007-01-1 -2007-12-31	2006-01-01 -2006-12-31
Verksamhetens intäkter			
Projektbidrag	1	1 118 846	841 680
Medlemsavgifter/gåvor		7 300	10 624
Uppdrag/Föreläsningar		51 593	133 736
Rapporter/Film		52 674	36 754
		1 230 413	1 022 794
Verksamhetens kostnader			
Inköp material		0	-19 000
Främmande tjänster		-150 712	-39 693
Personalkostnader	2	-760 772	-595 572
Kanslikostnader		-282 910	-259 264
		-1 194 394	-913 529
Rörelseresultat		36 019	109 265
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		24 235	10 385
Räntekostnader och liknande resultatposter		-262	-1 550
Resultat efter finansiella poster		59 992	118 100
Förändring resultatutjämningsfond		0	0
Årets resultat		59 992	118 100

Balansräkning

	Not	2007-12-31	2006-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier, verktyg och installationer	3	36 338	16 463
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andra långfristiga fordringar		22 800	22 800
Summa anläggningstillgångar		59 138	39 263
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		0	41 071
Övriga fordringar		6 944	14 353
Aktuella skattefordringar		3 369	0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		13 047	11 856
		23 360	67 280
Kassa och bank		583 712	932 640
Summa omsättningstillgångar		607 072	999 920
Summa tillgångar		666 210	1 039 183
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserat resultat		392 710	274 610
Årets resultat		59 992	118 100
		452 702	392 710
Summa eget kapital		452 702	392 710
Avsättningar			
Övriga avsättningar	4	110 000	110 000
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		34 463	20 058
Förskott från kunder		-459	461 379
Övriga skulder		32 757	14 328
Aktuella skatteskulder		0	-603
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		36 747	41 311
		103 508	536 473
Summa eget kapital och skulder		666 210	1 039 183

Tilläggsupplysningar

Redovisnings- och värderingsprinciper

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Övriga tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärden där inget annat anges. Periodisering av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Noter

1 Bidrag har erhållits enligt följande:

	2007	2006
Forum Syd	461 379	439 722
Konsumentverket	450 000	94 631
Rena Kläder	0	126 461
Arvsfonden	0	84 352
Lutherhjälpen	0	55 000
Sigrid Rausing	0	41 515
	911 379	841 681

2 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda	2007	2006
Kvinnor	2	1
Män	1	1
	3	2

Löner, ersättningar och sociala kostnader

Löner och andra ersättningar till anställda	616 796	525 602
Pensionskostnader till anställda	45 074	36 678
Övriga sociala kostnader	195 869	152 276
	857 739	714 556

3 Inventarier, avskrivningar och nedskrivningar

Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande avskrivningsprocent tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier (möbler, datorer) 20 %

	2007-12-31	2006-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Ingående anskaffningsvärde	24 038	9 594
Inköp	26 046	14 444
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	50 084	24 038
Akkumulerade avskrivningar		
Ingående avskrivningar	-7 575	-3 686
Årets avskrivningar	-6 171	-3 889
Utgående ackumulerade avskrivningar	-13 746	-7 575
Utgående redovisat värde	36 338	16 463

4 Övriga avsättningar

	2007-12-31	2006-12-31
Resultatutjämningsfond	0	0

Stockholm den 15 april 2008

Agneta Gunnarsson
Ordförande

Göran Eklöf

Ulrika Gunnarsson

Hanna Igelström

Liv Fjellander

Kristina Bjurling

Jens Reuter-crona

Revisorspåteckning

Min revisionsberättelse har lämnats den 14 april 2008.

Jenny Gentele
Godkänd revisor

Bilaga 1- Åren i korthet

2007

- Granskning och dialog med de åtta viktigaste aktörerna i snittblombranschen. Blomfackhandeln har bland annat börjat undersöka möjligheten för att även ta in Rättvisemärkt blommor i sitt sortiment.
- Undersökning av arbetsförhållanden vid produktionen av tonfisk och publicerat en granskning av de största svenska importörerna. De företag som undersöktes håller nu på att utarbeta en policy för mänskliga rättigheter.
- Fortsättning och avslutning av kampanjen "Mina Skattepengar", en kampanj för att offentliga inköp ska göras etiskt och hållbart. Sveriges tre största landsting har nu infört etiska krav på sina leverantörer.
- Lansering av dokumentärfilmen "Vita Rockar – till vilket pris", om svenska landstings upphandling i Indien och Pakistan tillsammans med Rena Kläder och SwedWatch.
- Fair Trade Center anordnade ett internationellt seminarium om etisk offentlig upphandling i Stockholm med en inbjuden gäst från Syd och många deltagare från Europa.
- Granskning av arbetsvillkor och miljöpåverkan inom elektroniksektorn i samarbete med sju andra organisationer i den europeiska kampanjen makeITfair.

2006

- Kartläggning av landsting och regioner som visade att inget landsting ställer krav på att mänskliga rättigheter ska respekteras vid produktionen av de varor som köps in.
- Granskning av branscherna kläder och skor vilket ledde till flera framsteg. Åhléns har efter vår granskning förtydligat sin information till kunderna och Lindex har beslutat sig för att under 2007 börja sälja miljömärkta kläder.
- Tillsammans med Rena Kläder publicerat den första etiska granskningen av det svenska modeundret. Rapporten resulterade i att flera modeföretag, bland annat Weekday, har börjat arbeta med etiska och sociala frågor.
- Tillsammans med Forum Syd, Rena Kläder och SwedWatch publicerat boken "Den globala fabriken".

2005

- Fair Trade Center blev Blixtuppropskoordinator i Sverige för det internationella nätverket Clean Clothes Campaign. New Wave Group lovar nu ersättning till de drabbade av en fabrik som rasade i Bangladesh
- Skolturné tillsammans med Studieförbundet och en lokal teatergrupp på gymnasieskolor i Västerbotten. Turnén väckte stort intresse och många initiativ till vidare engagemang.

- Granskning av etiska fonder och hobby/ verktygsföretag. Flera av fondförvaltarna har efter vår granskning förtydligat sin information till spararna och tre av nio granskade verktygsföretag har antagit etiska regler för inköp.

2004

- Filmen "Rapport från Tomtens verkstad" en dokumentär om leksaksproduktion spelades in i Kina och visades på Uppdrag Granskning i SVT. Globala studien "Billig, snabb och lydig" om leksaksproduktion publicerades med Forum Syd och SwedWatch. Uppföljningen av leksaksbranschen har gjort att flera företag nu har etiska uppförandekoder och bättre kontroll. Top Toy har gått med på att genomföra utbildning för arbetare.
- Elektronikbranschen granskades och datorföretag och mobilföretag lades till på etikbarometern. Undersökningarna fick stort genomslag i media.
- En granskning av de svenska sportföretagen genomfördes i samarbete med Råd & Rön.

2003

- Etikbarometern startade med granskning av kläder och skor. Alla stora klädkedjor har nu antagit etiska uppförandekoder och har idag ett omfattande kontrollarbete. Wedins skor har nu antagit en uppförandekod
- En granskning av leksaksföretagen publiceras i Råd&Rön och på Etikbarometern. Playbox utvecklade efter detta etiska krav för sin upphandling och ICA har sagt att man kommer att förtydliga sin uppförandekod.
- Fair Trade Center tog tillsammans med Lutherhjälp, FIAN och Svenska Naturskyddsföreningen fram studien "Företagens ansvar – var går gränsen för det ansvarfulla företaget?". Delar av studien lyftes in i konsumentverkets rapport "Konsumtion och etik - Om företagens sociala ansvar och etiska märkning".

2002

- Fair Trade Center tog initiativ till grundandet av SwedWatch.
- "Vi Handlar - Vem Betalar?", en dokumentär om produktionen av kläder och skor spelades in i Södra Indien och premiärvisades på Zenit och senare på SVT.

2001

- "Vägen till din mobiltelefon" en granskning och kampanj om etik och mobiltelefoner. Ericson antog under denna tid en uppförandekod.
- Globala studien "Globala företag – globalt ansvar?" En studie om Volvo och Ericssons etiska ansvar publicerades med Forum Syd, Diakonia, Lutherhjälp och Rädda Barnen.
- Fair Trade Center tog initiativ till att starta nätverket SwedWatch i december 2001.
- Fair Trade Center genomförde en studie med konkreta förslag för Sveriges politik för global utveckling – Globkom. Studien återfinns också som källa på flera ställen i Globkoms

betänkande.

2000

- Dresscode pågick med förhandlingar med H&M, KappAhl, Indiska och Lindex. Två pilotstudier genomfördes i Norra Indien och Kina. Kriterier utvecklades för de svenska företagens införande av uppförandekoden.
- Rapport "Vad har du på fötterna" togs fram tillsammans med Studieförbundet och Valla folkhögskola.
- Studie om elektronikindustrin tillsammans med Naturskyddsföreningen med delstudier gjorda i Malaysia och Kina av lokala organisationer och forskare.

1999

- Projektet för Oberoende kontroll inom klädtillverkning startades tillsammans med Rena kläder. Projektet pågick fram till 2001 och fick namnet Dresscode.
- "Ställ ut – ställ krav" utställning för gymnasieelever om etisk handel.

1998

- Branscherna Snittblommor, leksaker och turism granskades. Flera reseföretag påbörjade efter vår rapport ett mer omfattande etikarbete. Blomstergrossisternas förbund driver nu ett internationellt projekt för etisk märkning.
- Fair Trade Center fortsatte driva på arbetet om större etisk kontroll inom klädtillverkningen bland annat genom ett seminarium om etisk handel med Ethical Trading Initiative (ETI).

1997

- Undersökning av svenska klädkedjor.
- Initiativ togs till att kampanjen Rena Kläder skulle starta i Sverige.

1996

- Fair Trade Center bildades i oktober.
- Den första granskningen var en undersökning av Nikes sportskottillverkning.

Bilaga 2. Medial uppmärksamhet för Fair Trade Center 2007

Totalt 2007:

Artiklar: 66

TV: 3

Radio: 4

Offentlig upphandling:

Ramavtal 071211

Ramavtal 071120

Ramavtal 071108

Ramavtal 070921

Ramavtal 070904

Östersunds Posten 070331

Dagens Medicin 070328

Kommunal Nytt nr.11/07

Anbudsjournalen 070504

Göteborgs-Posten 070331

Dagens Nyheter 070329

Dagens Miljö 070207

Dagens Miljö 070123

Radio

SR Ekot 071025 ekobomull

SR Metropol, 070927, Diskussion kring "Sjukt billigt", arbetsförhållanden i Kina

Tv

T4 Nyheterna Öresund, 071003

Kläder och skor:

Fokus 071109

Dagens Industri 070425

Svenska Dagbladet 070924

Radio

SR Ekot 071017

Tonfisk:

Sydsvenskan 070927

Råd och Rön nr.9/07

Råd och Rön nr.7/07

Råd och Rön nr.8/07

Taenk Oktober 07

Taenk November 07

Mål och medel nr.11/07

Kuluttaja nr.7/07

Dagens Nyheter 070930

Svenska Dagbladet 070927

Ica Nyheter 071023

DI 070927

Barometern Oskarshamns Tidningen 070928

Dalarnas Tidningar 070926

Friköpenkap 070927

Göteborgs-Posten 070927

TV

SVT Rapport 070926

Blommor:

Göteborgs-Posten 070615

Radio

SR Ekot 070526

TV

TV4 Nyheterna 070527

Elektronik:

Folkbladet 071027

Norrköpings Tidningar 071027

Kyrkans Tidning 071127

Kyrkans Tidning 071129

PC för alla 071130

Västerbottens Kurir 071201

Helsingborgs Dagblad 071127

Hallands Nyheter 071127

Aftonbladet 071127

Svenska Dagbladet 071127

Borås Tidning 071127

Göteborgs-Posten 071127

Karlskoga Tidning 071127

Värmlands Folkblad 071127

Nya Wermlands Tidning 071127

Newsdesk 071127

Elektroniktidningen 071127

Nya Miljöaktuellt 071127

Råd och Rön nr.7/07

www.radron.se 071127

www.svenskakyrkan.se 071127

www.snf.se 071127

Etiska Fonder:

DN.se 071012

Dagens Nyheter 071001

Dagens Nyheter 070930 Claes Ohlsson/Banco

Dagens Nyheter 070905 Claes Ohlsson/Banco

Kyrkans Tidning 070614

Göteborgs-Posten 070527 Etiska sparandet på rekordnivå

Göteborgs-Posten 070527 En verkninglös bikt menar kritiker

Leksaker:

Svenska Missionsrådet nr.2/07

Allmänt om etisk handel och Fair Trade Center:

Bilaga i Svenska Dagbladet om etisk handel och uppförandekoder 12/07

Broderskap 071123

Nerikes Allehanda 070419

Bilaga 3. Föreläsningar 2007

2007

Under 2007 har Fair Trade Center arrangerat och medverkat på 32 föreläsningar och arrangemang där cirka 1 150 personer deltagit. Nedan är ett urval:

Ämne	Målgrupp (plats)	Deltagare	Datum
Offentlig upphandling	Offentliga upphandlare (Göteborg)	30	?
Etiska handel för inköpare	Elever (Stockholms Internationella Handelsskola)	30	2007-01-17
Etiska handel för inköpare	Elever (Stockholms Internationella Handelsskola)	30	2007-01-24
Offentlig upphandling	Företag, offentliga inköpare, Mina Skattepengar (Stockholm)	15	2007-03-23
Release för film om offentlig upphandling	Allmänheten o journalister (Stockholm)	10	2007-03-30
Arbetsförhållanden i Kina	Företag och allmänhet / Svenska missionsrådet (Stockholm)	26	2007-04-12
Offentlig upphandling	Allmänheten (Stockholm)	20	2007-04-18
Offentlig upphandling	Folkhögskolelever (Långbro Folkhögskola)	60	2007-04-20
Fair Wear Foundation	Modeföretag, Rena Kläders medlemmar (Stockholm)	25	2007-04-26
Flerpartsinitiativ	Rena Kläder (Värmdö)	20	2007-05-13
Etisk handel	Elever (Stockholm)	120	?
Offentlig upphandling	Offentliga upphandlare (Kristianstad)	2	2007-06-28
Allmän presentation av FTC/Studiebesök	Högstadiet	10	2007-09-05
Föredrag på Livsmedelsdagarna	Livsmedelsindustrin (Halland)	80	2007-09-20
Allmän presentation av FTC	Studenter RK Folkhögskola (Stockholm)	10	2007-09-27
Seminarium om etiska krav i upphandling	Tjänstemän, politiker, NGO och fack från hela EU (Stockholm)	49	2007-10-03
Uppföljningsmöte efter seminariet	NGO från hela EU (Stockholm)	16	2007-10-04
Visning av Vita rockar och samtal	Allmänhet (Stockholm)	25	2007-10-04
Fair Wear Foundation	Klädföretag och Rena Kläder (Stockholm)	20	2007-10-11
Visning av Vita rockar och samtal	Kommunals internatinella ombud (Sigtuna)	40	2007-10-15
Visning av Vita rockar och samtal	Allmänhet / Rättvis handelsforum (Norrköping)	6	2007-10-27
Seminarium om arbetsförhållanden i olika bransch (leksaker, elektronik)	Allmänhet / Rättvis handelsforum (Norrköping)	20	2007-10-27
Uppföljningsmöte efter Snittbolmsrapport	Bransch (Stockholm)		2007-11-08
Tomtens verkstad/Vi handlar + samtal	Gymnasiet	45	2007-11-15
Kan vi handla oss till en bättre värld?	FN föreningen (Österlen)	50	2007-11-17
Lansering makeITfair	Ungdomsorg (Stockholm)	13	2007-11-21
Kommunikationsstrategier	Studenter / SLU (Uppsala)	20	2007-11-26
Ansvarsfullt	Studenter / Utrikespolitiska föreningen	70	2007-11-26

företagande o globalisering	(Uppsala)		
Diskussion kring Tomtens/Kläder/elektr onik (film)	Gymnasiet (Saltsjöbaden)	23	2007-11-29
Rättvis Handel och MakeITfair	Allmänhet (Skellefteå)	62	2007-11-04
Rättvis Handel och MakeITfair	Gymnasiet (Skellefteå)	120	2007-11-05
MakeITFair	Allmänhet / Schyst jul (Stockholm)	45	2007-12-09